

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ **Active Learning**
เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ภาควิชาการ (พว.)

พัฒนาโครงงาน
และการสร้าง
นวัตกรรม

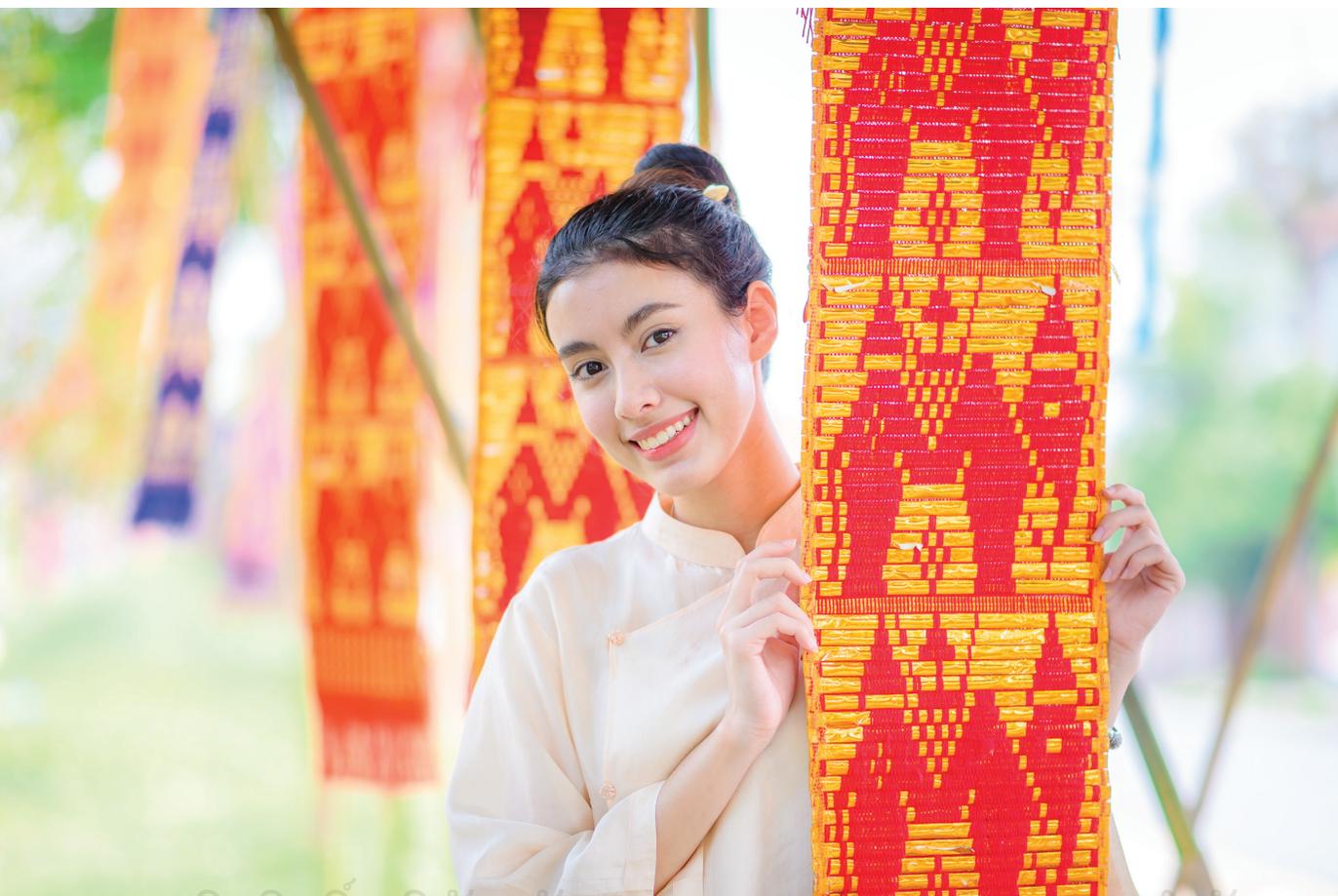
หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

2

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

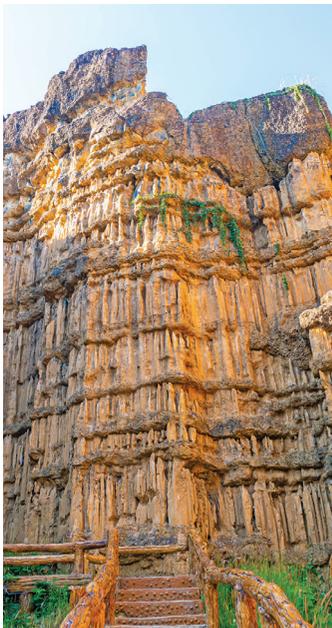
ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ **2**

สงวนลิขสิทธิ์
บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด
พ.ศ. 2568

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
1256/9 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร: 0-2243-8000 (อัตโนมัติ 15 สาย), 0-2241-8999
แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : 0-2241-4131, 0-2243-7666

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) ได้นำแนวคิดสำคัญที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาเป็นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้พัฒนาทักษะทุกด้าน ทั้งทักษะการคิด การสร้างความรู้ ทักษะการปฏิบัติ ทักษะการสร้างเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้คำถามผ่านกระบวนการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูง ซึ่งในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning เน้นสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เล่มนี้ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ที่กระตุ้นการทำงานของสมองตามหลัก Brain Based Learning เพื่อหล่อหลอมการคิดทุกมิติให้ผู้เรียน

การใช้ผังกราฟิก (Graphic Organizers) หรือแผนภาพความคิด เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลและจัดระบบความคิดที่หลากหลายรูปแบบ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวทาง Backward Design ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เกิดเป็นความรู้ที่แท้จริง สามารถพัฒนาตนเองตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้เต็มศักยภาพ

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

สัญลักษณ์แสดงแนวคิด และจุดเน้นในชุดกิจกรรมการเรียนรู้

Active Learning

กิจกรรมพัฒนาการคิดวิเคราะห์

กิจกรรมพัฒนาการคิดสร้างสรรค์

กิจกรรมบูรณาการ

กิจกรรมพัฒนาการดำเนินชีวิต
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

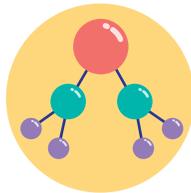
กิจกรรมประเมินผลตัวชี้วัด

กิจกรรมพัฒนาการคิดแก้ปัญหา

Graphic Organizers

กิจกรรมพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21

กิจกรรมพัฒนาการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ

ใบงาน/ชิ้นงาน

โครงการสู่นวัตกรรม

กิจกรรมพัฒนาการคิดประเมินค่า เพิ่มค่านิยม
และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

1

สถาบันทางสังคม	5
กิจกรรม บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ ของสถาบันทางสังคม	9
แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตัวชี้วัด	17

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2

2

กฎหมายกับตัวเรา	19
กิจกรรมที่ 1 กระบวนการในการตรากฎหมาย	28
กิจกรรมที่ 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	42
แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตัวชี้วัด	49

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

3

พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	51
กิจกรรมที่ 1 สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย	55
กิจกรรมที่ 2 แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติตน เป็นพลเมืองดีตาม วิถีประชาธิปไตย	62
แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตัวชี้วัด	67

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4

4

ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครองไทย สมัยปัจจุบัน	69
กิจกรรมที่ 1 เหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง สำคัญของระบอบการปกครอง ของไทย	73
กิจกรรมที่ 2 หลักการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร ทางการเมือง	78
แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัย เพื่อประเมินผลตัวชี้วัด	84

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5

5

เรียนรู้วัฒนธรรมเอเชีย	86
กิจกรรม เรียนรู้วัฒนธรรมเอเชีย	93
แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตัวชี้วัด	100
แบบทดสอบ	102

ตารางสรุปการประเมินผลตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หน่วยการเรียนรู้ที่

สถาบันทางสังคม

ผังสาระการเรียนรู้

บทบาทและความสำคัญ
ของสถาบันทางสังคม

สถาบัน
ทางสังคม

ความสัมพันธ์ของ
สถาบันทางสังคม

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

- วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม (ส.2.1 ม.2/3)

1. บทบาทและความสำคัญของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคม หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่หรือคนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน จัดตั้งขึ้นมาเพราะเห็นว่ามีประโยชน์ มีความจำเป็นต่อวิถีของมนุษย์ และสามารถตอบสนองความจำเป็นในด้านต่าง ๆ ของสังคม

สถาบันทางสังคมที่เป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมไทย มีดังนี้

สถาบันครอบครัว

เป็นสถาบันที่มีขนาดเล็กที่สุด ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสัมพันธ์กัน มีบทบาทในการกำหนดสถานะทางสังคมให้แก่สมาชิกและหล่อหลอมบุคลิกภาพ รวมทั้งคุณลักษณะทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

สถาบันการศึกษา

เป็นสถาบันที่พัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพ และเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

เป็นสถาบันที่ช่วยส่งเสริมและขัดเกลาจิตใจของสมาชิก รวมทั้งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ สถาบันทางศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของสมาชิกในสังคม

สถาบันศาสนา

สถาบันทางสังคม

สถาบันเศรษฐกิจ

เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งการผลิตสินค้าและบริการ การค้าขายแลกเปลี่ยน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในสังคม

สถาบันการเมืองการปกครอง

เป็นสถาบันที่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน มีบทบาทหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาประเทศ รักษาความมั่นคงของชาติ ดูแลและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

สถาบันนันทนาการ

เป็นสถาบันที่เกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ความสุขและความบันเทิงแก่ผู้ที่เข้าร่วม

สถาบันสื่อสารมวลชน

เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และติดตามความเป็นไปของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้ประชาชนได้รับทราบ

2. ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม

สถาบันทางสังคมทุกสถาบันล้วนมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงถึงกัน มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ และสร้างให้สังคมเจริญก้าวหน้า

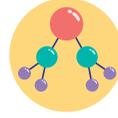
สถาบันทางสังคมมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกันอยู่เสมอ กล่าวคือ สมาชิกในสังคมต้องได้รับความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งการอบรมขัดเกลาขั้นพื้นฐานจากสถาบันครอบครัว เมื่อก้าวเข้าสู่สถาบันการศึกษาก็ต้องได้รับการปลูกฝัง อบรมให้มีความรู้และมีทักษะเพื่อนำไปประกอบอาชีพ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบทางสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีสถาบันศาสนาเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติดี มีศีลธรรม มีสถาบันนันทนาการที่ช่วยสร้างความเพลิดเพลินและให้ความสุขหลังจากการทำงานที่เหน็ดเหนื่อย สถาบันเศรษฐกิจและสถาบันการเมืองการปกครองก็จะเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดระเบียบสังคม และพัฒนาสังคมในระดับประเทศ มีสถาบันสื่อสารมวลชนที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพื่อถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้และปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ ให้แก่คนในสังคม

กิจกรรม

บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของ สถาบันทางสังคม

- นักเรียนสังเกตภาพเกี่ยวกับสถาบันทางสังคม แล้วนำข้อความที่กำหนด
เติมลงในภาพให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน แล้วตอบคำถาม

QR CODE

บทบาท
ความสำคัญและ
ความสัมพันธ์
ของสถาบัน
ทางสังคม

สถาบันครอบครัว

สถาบันการศึกษา

สถาบันเศรษฐกิจ

สถาบันศาสนา

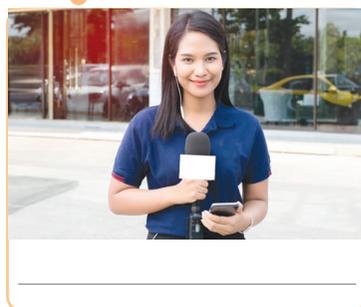
สถาบันการเมืองการปกครอง

สถาบันนันทนาการ

สถาบันสื่อสารมวลชน

สถาบันทางสังคม

- สถาบันทางสังคมต่าง ๆ มีความสำคัญต่อนักเรียนอย่างไร

_____

_____

2. นักเรียนวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของสถาบันทางสังคมที่กำหนด แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางให้ถูกต้องสัมพันธ์กันกับสถาบันทางสังคม

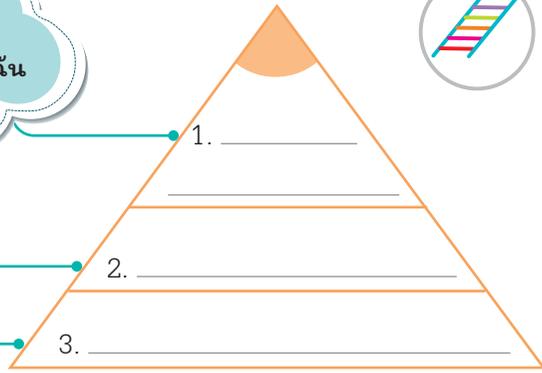
บทบาทหน้าที่ ของสถาบันทางสังคม	สถาบันทางสังคม						
	ครอบครัว	การศึกษา	ศาสนา	เศรษฐกิจ	การเมือง การ ปกครอง	นันทนาการ	สื่อสาร- มวลชน
1. ผลิตสินค้าและบริการ							
2. ให้ความคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของ ประชาชน							
3. ผลิตประชากร							
4. เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ของสมาชิกในสังคม							
5. ทำให้สมาชิกในสังคม มีความรู้คู่คุณธรรม							
6. ให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลินแก่สมาชิก ในสังคม							
7. มีหน้าที่ต่อเนื่องจาก สถาบันแรกของสังคม							
8. กำหนดกลไกราคา จัดสรรและกระจายสินค้า							
9. เป็นสื่อกลางในการติดต่อ ระหว่างสมาชิกในสังคม							
10. รักษาความมั่นคงของชาติ และพัฒนาชาติให้ยั่งยืน							

3. นักเรียนยกตัวอย่างสถาบันทางสังคมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดมา 3 สถาบัน แล้วตอบคำถาม

3 สถาบันที่มี
ความสำคัญต่อฉัน

3.1 สถานภาพและบทบาทหน้าที่ของนักเรียนจาก 3 สถาบัน คืออะไร

1) สถาบัน _____ สถานภาพ คือ _____
 บทบาทหน้าที่ของฉัน คือ _____

2) สถาบัน _____ สถานภาพ คือ _____
 บทบาทหน้าที่ของฉัน คือ _____

3) สถาบัน _____ สถานภาพ คือ _____
 บทบาทหน้าที่ของฉัน คือ _____

3.2 นักเรียนสรุปความสำคัญของทั้ง 3 สถาบันนี้ได้อย่างไร

_____

_____

_____

4. นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ แล้วตอบคำถาม

4.1 ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยเปิดเผย ค่าเงินบาทแข็งตัว ทำให้การลงทุนภายในประเทศและการค้าระหว่างประเทศเกิดการชะลอตัว ส่งผลให้รัฐบาลต้องปรับใช้นโยบายการเงิน การคลังใหม่ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการลงทุน

- สถานการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมใดบ้าง
 _____
- สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร
 _____
 _____

4.2 กระทรวงศึกษาธิการชี้เหตุผลการสอบ O-NET ของนักเรียนตกต่ำ เนื่องจากปัญหาการจัดระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ยังไม่ได้มาตรฐานและตรงตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง รวมไปถึงอาจเกิดจากตัวเด็กนักเรียนเองด้วยประการหนึ่ง ที่ยังขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง

- สถานการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมใดบ้าง

- สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร

4.3 กระทรวงวัฒนธรรมส่งเสริมการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทั่วประเทศ เนื่องจากเห็นว่าเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามให้กับเด็ก และเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่คู่สังคมไทยตลอดไป โดยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากสำนักข่าวในการนำเสนอและรณรงค์ส่งเสริมแก่ประชาชน

- สถานการณ์ดังกล่าวเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมใดบ้าง

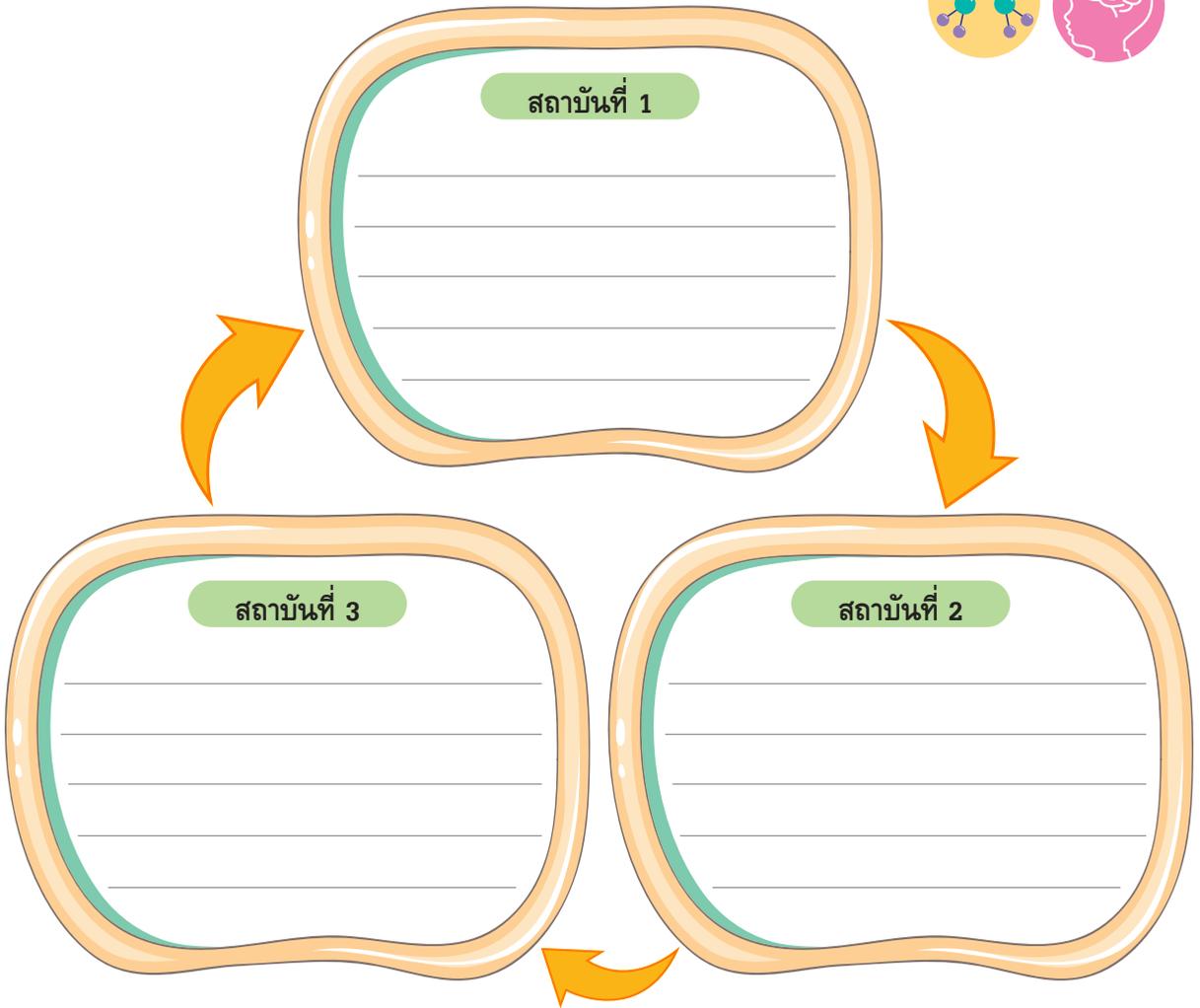
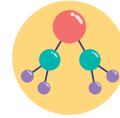
- สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร

---

5. นักเรียนยกตัวอย่างสถาบันทางสังคมมา 3 สถาบัน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสถาบันดังกล่าวลงในแผนภาพความคิด แล้วตอบคำถาม

นักเรียนสรุปความสัมพันธ์ของทั้ง 3 สถาบันได้อย่างไร

---

6. นักเรียนเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาสถาบันทางสังคมในแผนภาพความคิด และตอบคำถาม

Blank box for writing notes.

Blank box for writing notes.

Blank box for writing notes.

Blank box for writing notes.

Blank box for writing notes.

Blank box for writing notes.

Question: การปฏิบัติตนตามแนวทางดังกล่าวข้างต้นส่งผลดีอย่างไร (How is it good to follow the above guidelines?)

โครงการสู่นวัตกรรม (Program to Innovation)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม ยกตัวอย่างปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันมา 1 ตัวอย่าง วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น แล้วเสนอแนวทางให้สถาบันทางสังคม แต่ละสถาบันควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นให้นักเรียนเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมของสถาบันทางสังคม

7. นักเรียนวิเคราะห์บทบาทและความสำคัญของสถาบันทางสังคม
ลงในตาราง และตอบคำถาม

ส 2.1 ม.2/3

สถาบัน	บทบาทหน้าที่	ความสำคัญ
1. ครอบครัว	_____	_____
2. การศึกษา	_____	_____
3. ศาสนา	_____	_____
4. เศรษฐกิจ	_____	_____
5. การเมือง การปกครอง	_____	_____
6. นันทนาการ	_____	_____
7. สื่อสารมวลชน	_____	_____

● สถาบันทางสังคมทุกสถาบันเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร

_____

_____

8. นักเรียนประเมินตนเองในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในสถาบันทางสังคม โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความเป็นจริง

ข้อ	หัวข้อการประเมินตนเอง	การปฏิบัติตน	
		เป็นประจำ	เป็นบางครั้ง
1.	มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์		
2.	มีวิจารณญาณในการติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ		
3.	มีความกตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีพระคุณ		
4.	เชื่อฟังคำสั่งสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์		
5.	รักษาและหวงแหนในวัฒนธรรม และภูมิใจในความเป็นไทย		
6.	ปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาที่ตนนับถือ		
7.	เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน		
8.	เป็นคนมีสติ รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ		
9.	มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย		
10.	ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน		

9. นักเรียนวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง ประเทศชาติ และสังคมโลก จากการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของสถาบันทางสังคม

ผลต่อตนเอง

ผลต่อประเทศชาติ

ผลต่อสังคมโลก

แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตัวชี้วัด

นักเรียนใช้ดินสอระบายลงใน หน้าคำตอบที่ถูกต้องให้เต็มวง

ได้ _____ คะแนน
คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม (ส 2.1 ม.2/3)

- ข้อใด **ไม่**จัดว่าเป็นสถาบันหลักทางสังคม
  - ① สถาบันศาสนา
  - ② สถาบันเศรษฐกิจ
  - ③ สถาบันสุขภาพแห่งชาติ
  - ④ สถาบันการเมืองการปกครอง
- สถาบันพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของสังคมคือสถาบันใด
  - ① สถาบันการเมืองการปกครอง
  - ② สถาบันครอบครัว
  - ③ สถาบันการศึกษา
  - ④ สถาบันศาสนา
- สถาบันใดมีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมและสร้างทักษะในการดำเนินชีวิตทางอาชีพ เพื่อให้สมาชิกมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ
  - ① สถาบันการศึกษา
  - ② สถาบันเศรษฐกิจ
  - ③ สถาบันครอบครัว
  - ④ สถาบันการเมืองการปกครอง
- หน้าที่เฉพาะของสถาบันครอบครัวคือข้อใด
  - ① อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี
  - ② กำเนิดสมาชิกใหม่ให้กับสังคม
  - ③ กำหนดสถานภาพของสมาชิกในสังคม
  - ④ ปกป้องคุ้มครอง สร้างที่ยึดเหนี่ยวทางกายและใจ
- ข้อใดเป็นความสำคัญของสถาบันการศึกษาโดยตรง
  - ① ทำให้เกิดชื่อเสียงแก่วงศ์ตระกูล
  - ② ทำให้ประเทศชาติเกิดการพัฒนา
  - ③ ทำให้เศรษฐกิจมีความเจริญก้าวหน้า
  - ④ ทำให้มนุษยชาติเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

6. สถาบันศาสนาเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
  - ① เป็นสถาบันที่เกี่ยวกับจิตใจ ความเชื่อ และพฤติกรรมของมนุษย์
  - ② เป็นสถาบันที่ทำให้สมาชิกในสังคมเกิดการเรียนรู้
  - ③ เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติ
  - ④ เป็นสถาบันที่ผลิตสินค้าและบริการ
7. การกำหนดกฎหมายเพื่อใช้บังคับแก่ผู้คนในสังคมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นผลมาจากสถาบันทางสังคมข้อใด
  - ① สถาบันศาสนา
  - ② สถาบันการศึกษา
  - ③ สถาบันครอบครัว
  - ④ สถาบันการเมืองการปกครอง
8. กระทรวงใดที่มีความสัมพันธ์กับสถาบันทางสังคมต่างจากข้ออื่น
  - ① กระทรวงพาณิชย์
  - ② กระทรวงมหาดไทย
  - ③ กระทรวงยุติธรรม
  - ④ กระทรวงกลาโหม
9. การจัดตั้งพรรคการเมือง มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันทางสังคมใด
  - ① สถาบันศาสนา
  - ② สถาบันเศรษฐกิจ
  - ③ สถาบันครอบครัว
  - ④ สถาบันการเมืองการปกครอง
10. “สถาบันทางสังคมแต่ละสถาบัน ทั้งหมดนั้น _____”
ข้อความใดสามารถนำมาเติมลงในช่องว่างได้อย่างถูกต้อง
  - ① แยกออกจากกันโดยเอกเทศ
  - ② ไม่จำเป็นต้องมีในสังคมก็ได้
  - ③ มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยกัน
  - ④ เกิดขึ้นมาเพื่อสนองความต้องการด้านจิตใจ

หน่วยการเรียนรู้ที่

2

กฎหมายกับตัวเรา

ผังสาระการเรียนรู้

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

ตัวชี้วัดปลายทาง

- อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)
- อธิบายและปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ (ส 2.1 ม.2/1)

1. ความหมายของกฎหมาย

กฎหมาย คือ กฎเกณฑ์ที่ผู้มีอำนาจตราขึ้นเพื่อใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตาม และมีบทลงโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืน กฎหมายจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดระเบียบและควบคุมสังคม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดสาระสำคัญในรายละเอียดเรื่องรัฐธรรมนูญ กำหนดหลักการไว้ เพื่อขยายความให้ชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติ
กฎหมายที่ออกมาบังคับใช้ โดยผ่านความเห็นชอบตามกระบวนการนิติบัญญัติและประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมาย

ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราขึ้นเพื่อใช้บังคับเป็นการทั่วไปภายในเขตอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

พระราชกำหนด
กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีเพื่อใช้ในการณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของประชาชาติ

กฎกระทรวง
กฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร อันได้แก่ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงตราขึ้นเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนเป็นการทั่วไป

พระราชกฤษฎีกา
กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรีเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล

2. กระบวนการในการตรากฎหมาย

ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติ มี 3 ฝ่าย ดังนี้

คณะรัฐมนตรี

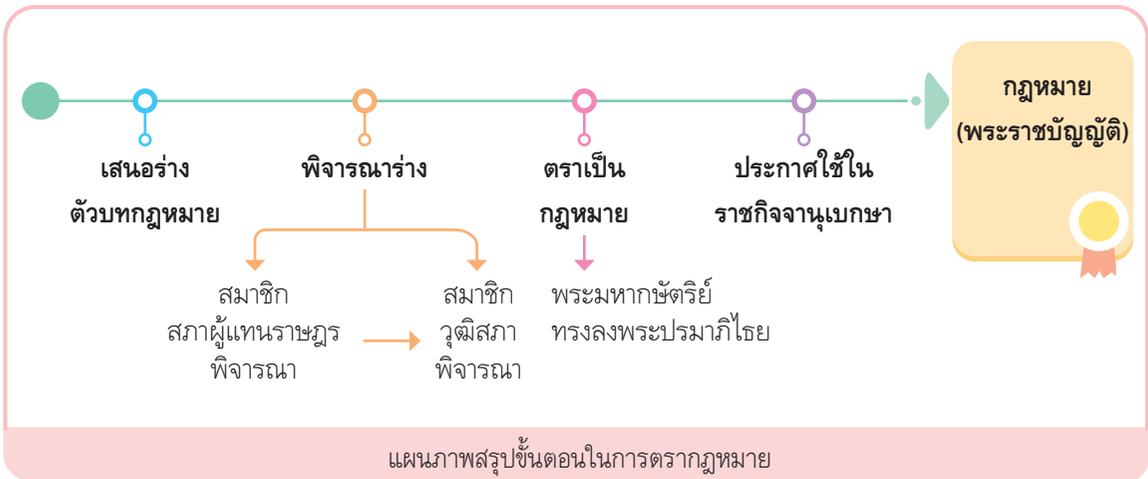

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 10,000 คน (เสนอได้เฉพาะหมวดสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยและหมวดหน้าที่ของรัฐ)

สส. จำนวนไม่น้อยกว่า 20 คน

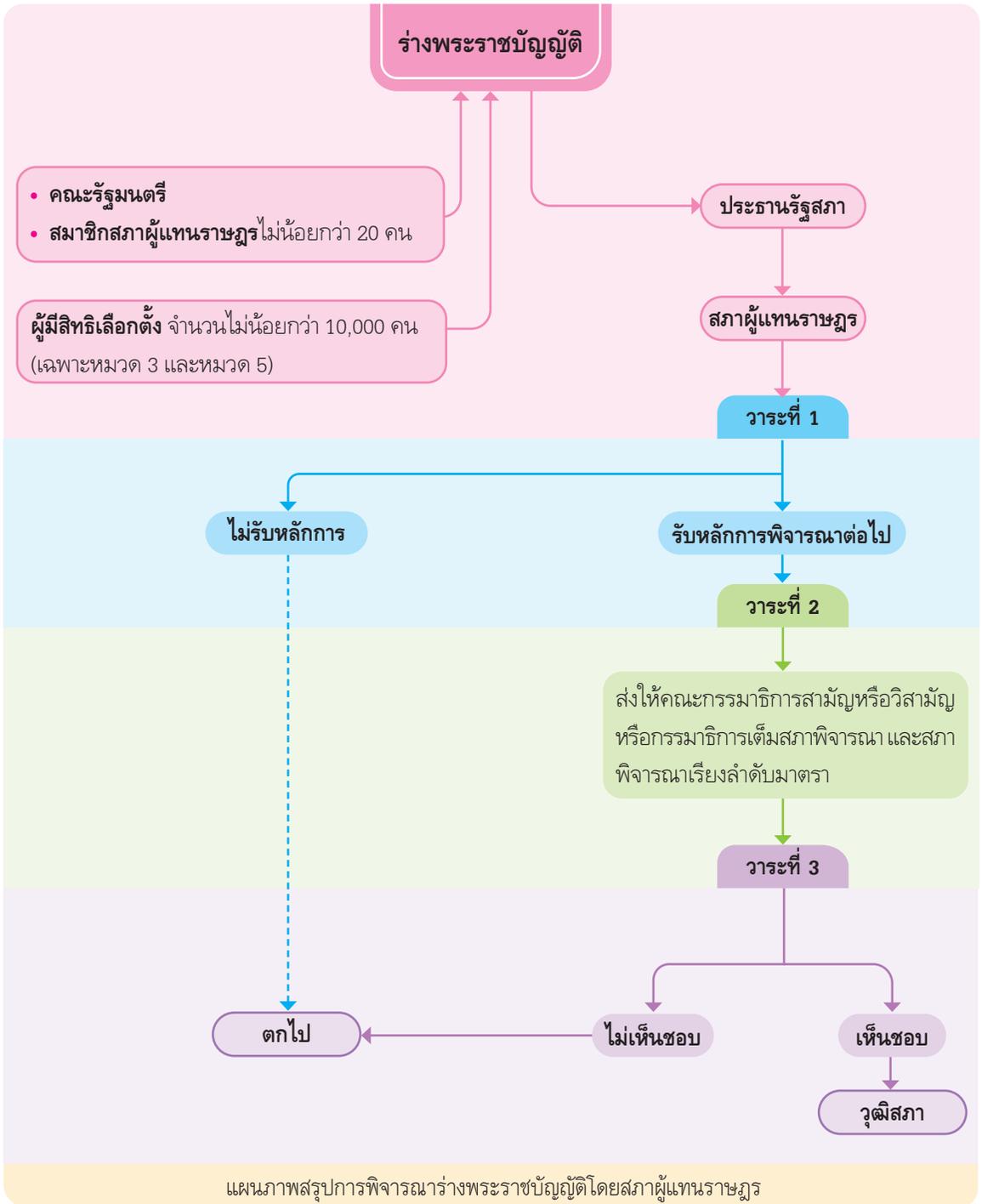
การตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเริ่มตั้งแต่การเสนอร่างกฎหมาย การพิจารณาของรัฐสภา (สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) เพื่อให้ความเห็นชอบ การนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อบังคับใช้ต่อไป

กระบวนการตรากฎหมายที่จะกล่าวต่อไปนี้จะหมายถึงเฉพาะกระบวนการหรือวิธีการในการออกกฎหมายที่เป็นพระราชบัญญัติ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด และพระราชกฤษฎีกา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

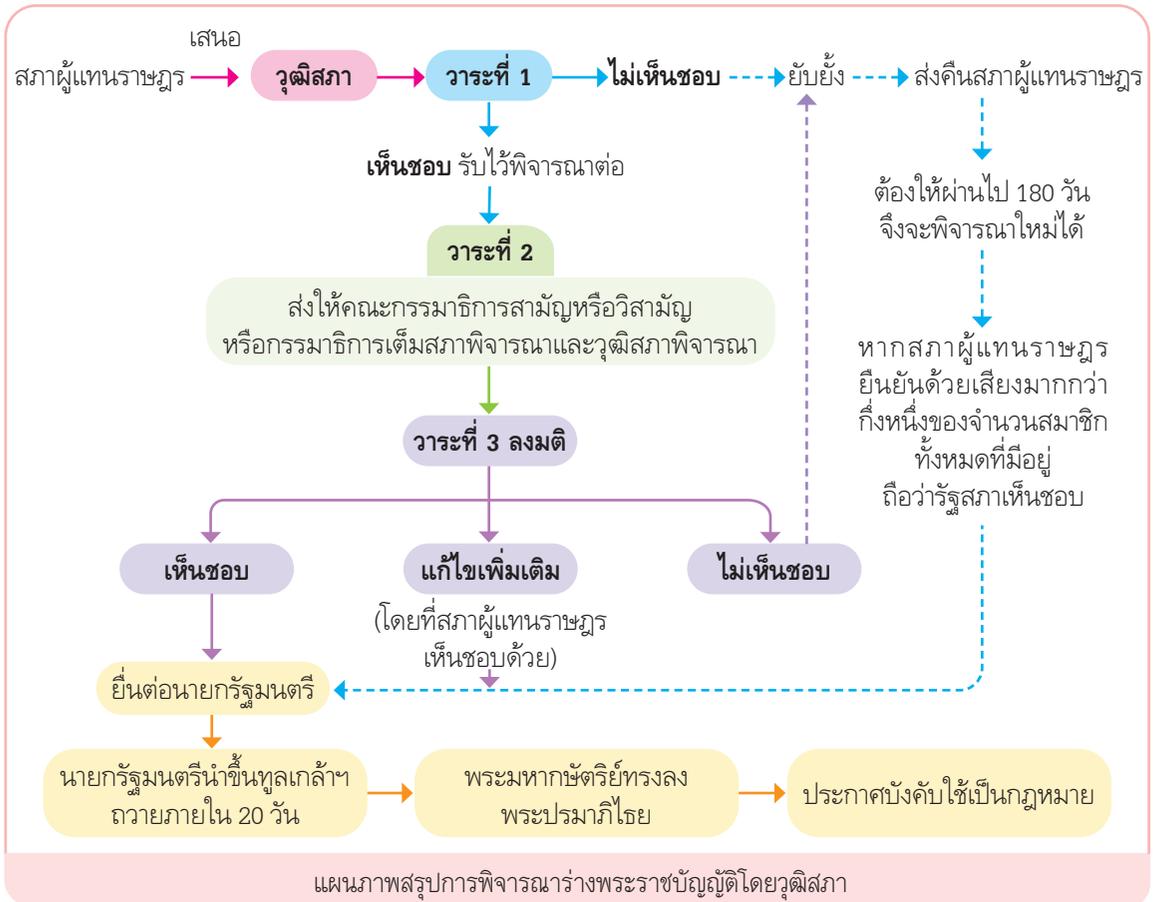
2.1 กระบวนการตราพระราชบัญญัติ

1) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ที่มา : ปรับปรุงจากเอกสารของวุฒิสภา กระบวนการตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยวุฒิสภา

2.2 กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มีขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ได้แก่

(1) คณะรัฐมนตรี โดยข้อเสนอแนะของศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้อง

(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร

2) กระบวนการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มีดังนี้

(1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่อรัฐสภา

(2) รัฐสภาประชุมร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน หากพิจารณาไม่เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

(3) ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้ส่งไปยังศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์การอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความเห็น หากไม่มีข้อทักท้วงภายใน 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับร่าง ก็ให้รัฐสภาดำเนินการต่อไป หากมีข้อความโต้แย้งหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญก็ให้เสนอความเห็นนั้นไปยังรัฐสภาและให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน

(4) นายกรัฐมนตรีรอไว้ 5 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากรัฐสภา แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมาย

2.3 กระบวนการตราพระราชกำหนด

พระราชกำหนดมี 2 ประเภท ได้แก่

พระราชกำหนดทั่วไป เป็นพระราชกำหนดที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ การป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

พระราชกำหนดเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา เป็นพระราชกำหนดในกรณีที่มีความจำเป็น ต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตรา ซึ่งต้องพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของ ประเทศ

1) ผู้มีสิทธิเสนอร่างพระราชกำหนด

แม้ว่าการตรากฎหมายเพื่อใช้ปกครองและบริหารประเทศต้องได้รับการยินยอมจากฝ่ายนิติบัญญัติตามหลักประชาธิปไตย แต่กระบวนการตรากฎหมายใช้เวลานาน ดังนั้น ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วน รัฐธรรมนูญจึงบัญญัติให้ฝ่ายบริหาร คือ **คณะรัฐมนตรี** สามารถตราพระราชกำหนดได้

2) การพิจารณาพระราชกำหนด

การพิจารณาพระราชกำหนดของรัฐสภา จะไม่พิจารณาเป็น 3 วาระ แต่จะพิจารณาพระราชกำหนดทั้งฉบับว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ไขปัญหานั้นรวมได้หรือไม่ แล้วลงมติอนุมัติหรือไม่อนุมัติ เพราะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขใด ๆ ได้ เนื่องจากพระราชกำหนดนั้นใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว

กรณีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติ และสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลบังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

กรณีที่สภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติ โดยสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ไม่กระทบต่อกิจการที่เป็นไปในระหว่างใช้พระราชกำหนดนั้น

2.4 กระบวนการตราพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาเป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นตามคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

1) **ผู้มีสิทธิร่างพระราชกฤษฎีกา** คือ ผู้เกี่ยวข้อง หรือผู้รักษาการตามกฎหมายแม่บทที่บัญญัติให้สามารถออกพระราชกฤษฎีกาได้

2) **การพิจารณาพระราชกฤษฎีกา** รัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว จะต้องนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ จากนั้นจึงประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อบังคับใช้ต่อไป

2.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย

รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรากฎหมาย ดังนี้

1) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาให้พิจารณาร่างกฎหมาย

2) ในการตรากฎหมายจะต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

การมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการ
ตรากฎหมาย

4) หนังสือสัญญาที่อาจมีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม การค้า หรือการลงทุน การสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3) ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพ ต้องมีผู้แทนของกลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

ประชาชนมีสิทธิในการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการเสนอร่างกฎหมาย

ประชาชนสามารถ
เข้าชื่อเสนอกฎหมาย
อะไรได้บ้างครับ

ประชาชนจะเสนอกฎหมายได้เฉพาะที่เกี่ยวกับหมวด 3
สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย
และหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ หากเป็นร่างแก้ไข
เพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้องไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง
รูปแบบการปกครองและรูปแบบของรัฐครับ

ขั้นตอนการเข้าชื่อโดยประชาชน

ส่งคืน

ไม่เป็นไปตาม
หลักการ

ประธานสภาพิจารณาว่าร่างกฎหมาย
ดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับหมวด 3
และหมวด 5 หรือไม่

หมวด 3 สิทธิ
และเสรีภาพของ
ปวงชนชาวไทย

หมวด 5
หน้าที่ของรัฐ

ประชาชนผู้ริเริ่มเสนอกฎหมายไม่น้อยกว่า 20 คน
ยื่นร่างกฎหมายรวมถึงเอกสารต่าง ๆ ต่อประธาน
รัฐสภา

ประธานสภานำร่างกฎหมายเข้าสู่ระเบียบ
วาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎร

- บุคคลที่เข้าชื่อเสนอกฎหมายได้ต้องมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นร่างต่อสภา
- ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามใช้สิทธิเลือกตั้ง อันได้แก่ พระภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช อยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

กิจกรรมที่

1

กระบวนการในการตรากฎหมาย

1. นักเรียนสังเกตภาพ แล้วตอบคำถาม

- จากภาพ คือสถานที่ใด _____
- ใครมีอำนาจสูงสุดในสถานที่แห่งนี้ _____
- คณะบุคคลเหล่านี้มีบทบาทหน้าที่อะไร _____
_____
_____
- ถ้านักเรียนได้มีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่แห่งนี้ นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร _____
_____
_____
_____

2. นักเรียนวิเคราะห์ข้อมูลที่กำหนด จากนั้นเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

2.1 พระราชบัญญัติตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ

2.2 ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงชื่อเข้าเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และแนวนโยบายแห่งรัฐ

2.3 การประกาศใช้กฎหมาย จะถือว่ามีผลบังคับเมื่อประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา

2.4 การพิจารณาพระราชกำหนดต่างจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กล่าวคือ จะไม่พิจารณาเป็น 3 วาระ

2.5 ผู้ที่จะเสนอร่างกฎหมายต้องเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

3. นักเรียนวิเคราะห์บทความเกี่ยวกับกระบวนการในการตรากฎหมาย แล้วตอบคำถาม

ตัวแทนเครือข่ายประชาชนเพื่อรัฐสวัสดิการร่วมรณรงค์ให้ประชาชนใช้สิทธิการเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมาย พ.ร.บ. ผู้สูงอายุและบำนาญพื้นฐานแห่งชาติ เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันรายได้แบบรายเดือน เมื่ออายุ 60 ปีขึ้นไป เพื่อให้เพียงพอต่อการยังชีพขั้นพื้นฐาน

3.1 จากบทความดังกล่าวเป็นการเสนอร่างกฎหมายตามหมวดใด

3.2 การเข้าชื่อเพื่อเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวมีความสำคัญอย่างไร

3.3 นักเรียนคิดว่าร่างกฎหมายดังกล่าวมีข้อดีหรือข้อเสียอย่างไร

3.4 นักเรียนคิดว่าการศึกษากระบวนการในการตรากฎหมายมีความสำคัญต่อประชาชนอย่างไร

---

4. นักเรียนเสนอร่างพระราชบัญญัติที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาท้องถิ่น
ของนักเรียนมา 1 ตัวอย่าง แล้วสรุปข้อมูลลงในแบบบันทึก

แบบบันทึก

● กฎหมายที่ข้าพเจ้าต้องการเสนอ คือ กฎหมายเกี่ยวกับ _____
_____

เพื่อมา แก้ไขปัญหาในท้องถิ่น

พัฒนาท้องถิ่น

สอดคล้องกับหมวดใด _____
_____

● ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นกฎหมายที่เสนอนี้ คือ

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

● ผลที่คาดว่าจะได้รับจากกฎหมายฉบับดังกล่าวต่อสังคมและประเทศชาติเป็นอย่างไร

ต่อสังคม

_____
_____
_____
_____
_____
_____

ต่อประเทศ

_____
_____
_____
_____
_____
_____

5. นักเรียนเขียนอธิบายสรุปกระบวนการ
ตราพระราชบัญญัติ โดยนำเสนอข้อมูล
ลงในแผนผัง แล้วตอบคำถาม

ส.2.2 ม.2/1

ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย

_____

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ไม่น้อยกว่า 20 คน

_____

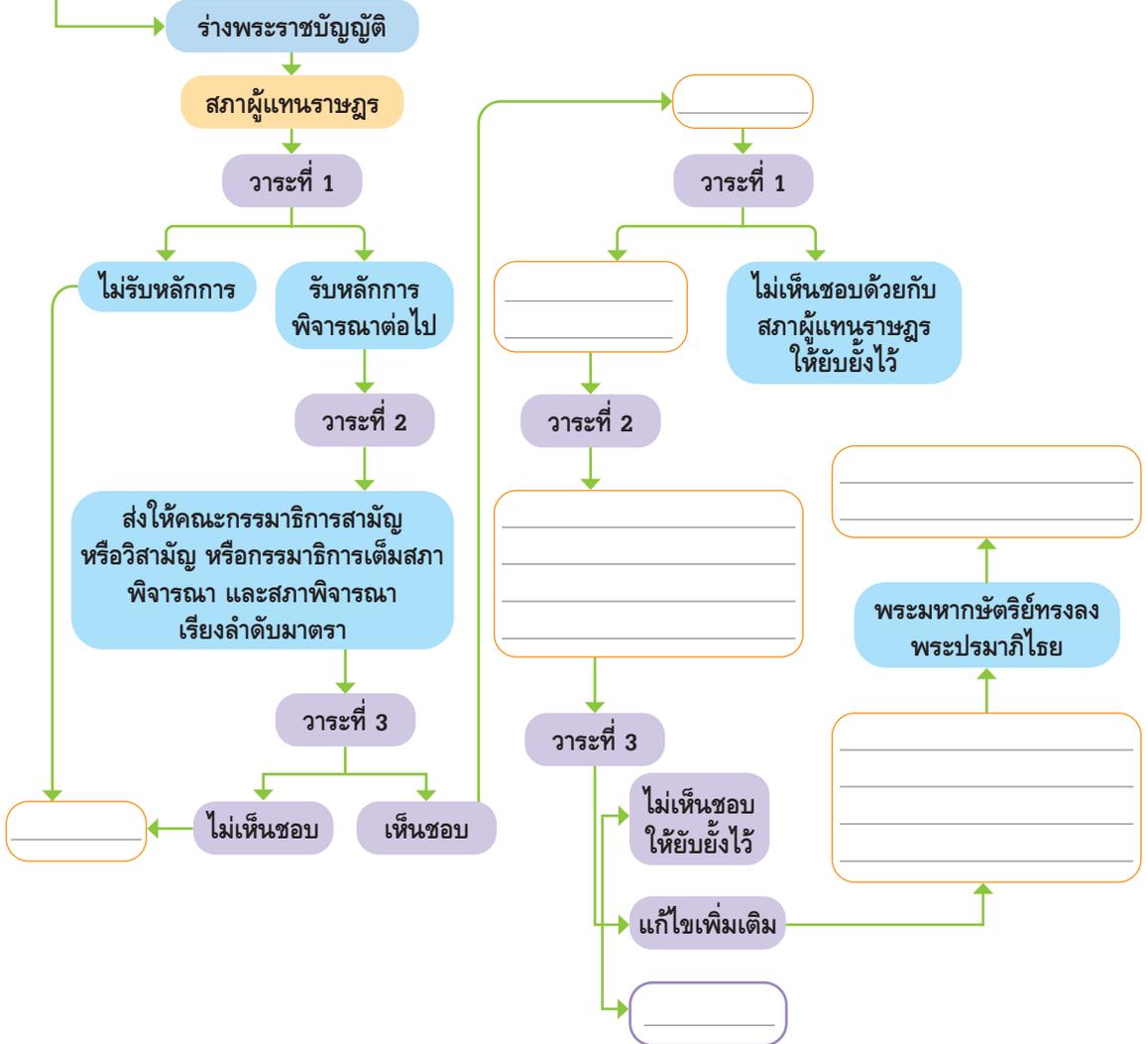
_____

● กระบวนการตราพระราชบัญญัติมีความสำคัญ
อย่างไร

_____

_____

_____

3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์

ผู้เยาว์

ผู้เยาว์ หมายถึง เด็กหรือบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ดังนั้น การบรรลุนิติภาวะจึงเป็นการพ้นจากสภาพการเป็นผู้เยาว์ ซึ่งมีได้ 2 กรณี คือ

- 1) เมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เรียกว่า การบรรลุนิติภาวะโดยอายุ
- 2) เมื่ออายุยังไม่ครบ 20 ปีบริบูรณ์ แต่ได้ทำการสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การสมรสเมื่อทั้งสองฝ่ายมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย และบิดามารดาหรือผู้ปกครองของทั้งสองฝ่ายให้ความยินยอม หรือเมื่อศาลอนุญาตให้ทำการสมรสนั้นก่อนได้

ความสามารถในการใช้สิทธิของผู้เยาว์ แบ่งเป็น 2 กรณี

1) กรณีที่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม เป็นกรณีที่ผู้เยาว์ไปทำนิติกรรมใด ๆ ซึ่งตามหลักแล้วต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน

2) กรณีที่ผู้เยาว์สามารถใช้สิทธิกระทำได้เอง ซึ่งถือว่าเป็นข้อยกเว้นจากหลักทั่วไปในข้อ 1) ได้แก่

(1) นิติกรรมที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้เยาว์ฝ่ายเดียว โดยไม่มีภาระผูกพัน เช่น การรับการให้โดยเสนหาโดยไม่มีภาระผูกพัน การรับพินัยกรรม

(2) นิติกรรมที่ผู้เยาว์ต้องทำเองเฉพาะตัว ผู้เยาว์ให้ผู้อื่นกระทำแทนมิได้ เช่น การจดทะเบียนรับรองบุตร การบอกเลิกสัญญาหมั้น

กรณีที่ผู้เยาว์สามารถใช้สิทธิกระทำได้เอง

(4) การทำพินัยกรรมเมื่อผู้เยาว์อายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ หากอายุไม่ครบ แม้ได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม พินัยกรรมนั้นก็ตกเป็นโมฆะ

(3) นิติกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของผู้เยาว์ซึ่งเป็นการสมควรแก่ฐานะรูป เช่น ซื้ออาหาร เครื่องเขียน เครื่องนุ่งห่ม

3.2 กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน

บุคคลที่ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชน คือ ผู้มีสัญชาติไทย ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน

บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน เช่น ผู้มีร่างกายพิการเดินไม่ได้ ผู้ที่อยู่ในที่คุมขัง ภาิกษุ สามเณร นักบวช

ขั้นตอนการทำบัตรประจำตัวประชาชน

1) เมื่ออายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน 70 ปีบริบูรณ์ ให้ไปยื่นคำขอมมีบัตรประจำตัวประชาชน ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ว่าการอำเภอ หรือสำนักงานเทศบาล หรือสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ภายใน 60 วัน

2) บัตรประจำตัวประชาชนจะมีอายุ 8 ปี

3) หากบัตรเดิมสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด ต้องยื่นคำขอมมีบัตรใหม่ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่บัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

3.3 กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัว

กฎหมายครอบครัว เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการหมั้น การสมรส และบุตร ซึ่งจะมีการผ่อนปรนในการไม่บังคับใช้กับชาวมุสลิมใน 4 จังหวัดภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล แต่จะใช้กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดกบังคับแทน

1) การหมั้น

การหมั้น คือ การที่บุคคลสองคนสัญญาตกลงกันว่าจะทำการสมรสตามกฎหมาย แต่กฎหมายมิได้บังคับว่าจะต้องทำสัญญาหมั้นก่อนจดทะเบียนสมรส การทำสัญญาหมั้นจึงใช้เป็นข้อผูกมัดในการบังคับการสมรสมิได้

การหมั้นที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย ต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้

(1) ผู้หมั้นและผู้รับหมั้นที่จะทำสัญญาหมั้น ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ทั้งคู่ หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี การหมั้นย่อมตกเป็นโมฆะ

(2) กรณีที่ผู้หมั้นและผู้รับหมั้นยังเป็นผู้เยาว์ ผู้แทนโดยชอบธรรมจะต้องให้ความยินยอมก่อน

(3) การหมั้นจะสมบูรณ์ทางกฎหมาย เมื่อผู้หมั้นส่งมอบของหมั้นให้แก่ผู้รับหมั้น

(4) ผู้หมั้นอาจมีการมอบสินสอดให้แก่บิดามารดา (หรือผู้รับบุตรบุญธรรม หรือผู้ปกครอง) ของผู้รับหมั้นโดยไม่จำเป็นต้องส่งมอบขณะทำการหมั้น และแม้ไม่มีการมอบสินสอด การหมั้นก็สมบูรณ์ได้

กรณีที่หมั้นและไม่มีสมรส

หากไม่มีการสมรส ของหมั้นและสินสอดนั้นผู้หมั้นสามารถเรียกคืนได้ หากผู้รับหมั้นเป็นผู้ผิดสัญญาหมั้น ผู้หมั้นบอกเลิกสัญญาหมั้นอันเนื่องมาจากเหตุสำคัญที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับหมั้น เช่น ผู้รับหมั้นเป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือมีชู้กับบุคคลอื่น

2) การสมรส

การสมรสที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย ต้องมีองค์ประกอบต่อไปนี้

- (1) บุคคลทั้งสองฝ่ายมีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ การสมรสของบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จะเกิดขึ้นได้หากศาลอนุญาต
- (2) หากบุคคลทั้งสองฝ่ายยังเป็นผู้เยาว์ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อน
- (3) บุคคลทั้งสองฝ่ายต้องยินยอมเป็นคู่สมรสกัน
- (4) การสมรสจะสมบูรณ์และชอบด้วยกฎหมายหากมีการจดทะเบียนสมรสต่อหน้าเจ้าหน้าที่
- (5) การสมรสจะเป็นโมฆะทันที หากบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นบุคคลวิกลจริต เป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรง หรือมีคู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสกันอยู่ก่อนแล้ว
- (6) แม้ผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรมจะสมรสกันได้ แต่หากทั้งสองจดทะเบียนสมรสกัน การสมรสนั้นก็มิผลสมบูรณ์ เพียงแต่ทำให้การรับบุตรบุญธรรมยกเลิกไป

ทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา มี 2 ประเภท

สินส่วนตัว	สินสมรส
<ul style="list-style-type: none"> • ของหมั้น เป็นสินส่วนตัวของผู้รับหมั้น • ทรัพย์สินที่คู่สมรสมีมาก่อนสมรส • เครื่องใช้สอยส่วนตัว เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ เครื่องมือประกอบอาชีพ ของคู่สมรส • ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการรับมรดก หรือการให้โดยเสน่หา 	<ul style="list-style-type: none"> • ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส ทั้งเงินเดือน โบนัส เงินรางวัลต่าง ๆ • ทรัพย์สินที่พินัยกรรม หรือหนังสือระบุว่า มอบให้มรดกนั้นเป็นสินสมรส • ทรัพย์สินที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัวหลังจาก การจดทะเบียนสมรส

3) มรดกหรือกองมรดก

มรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย เมื่อบุคคลใดตายทรัพย์สินของผู้ตายก็จะเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของผู้ตายโดยทันที

แล้วใครคือ
ทายาท
ที่แท้จริง

ทายาทมี 2 ประเภท ได้แก่

1. ทายาทโดยธรรม ได้แก่ ทายาทโดยธรรมประเภทญาติ และทายาทโดยธรรมที่เป็นคู่สมรส
2. ทายาทตามพินัยกรรม เป็นทายาทที่ได้รับสิทธิตามพินัยกรรม ผู้รับพินัยกรรมอาจเป็นญาติหรือไม่ก็ได้

ทรัพย์สินที่เหลือจากการแบ่งสินสมรสตามกฎหมายแล้วจะแบ่งให้แก่ทายาทโดยธรรม

ตามลำดับ

4) การรับรองบุตร

ตามหลักกฎหมายการรับรองบุตร บุตรที่คลอดจากหญิงใด ย่อมเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของหญิงนั้นเสมอ หมายความว่า บุตรจะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของมารดาเสมอ

กรณีมีการจดทะเบียนสมรส บุตรจะเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของบิดาด้วย เมื่อบุตรนั้นเกิดระหว่างการสมรส หรือภายใน 310 วัน หลังการสมรส

หากเด็กเกิดมาโดยที่สามีภรรยาไม่ได้จดทะเบียนสมรส จะเรียกว่า “บุตรนอกสมรส” ซึ่งเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของมารดาเท่านั้น

5) การรับบุตรบุญธรรม

การรับบุตรบุญธรรมจะสมบูรณ์ต่อเมื่อมีการจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม โดยผู้รับบุตรบุญธรรมนั้นอาจจะยังไม่มีคู่สมรสหรือมีคู่สมรสแล้วก็ได้ โดย

- ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และมีอายุมากกว่าบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี

- ต้องได้รับความยินยอมจากทั้งบุตรบุญธรรมเอง บิดามารดาของบุตรบุญธรรม (หากบุตรบุญธรรมเป็นผู้เยาว์) คู่สมรสของทั้งผู้รับบุตรบุญธรรมและบุตรบุญธรรม

เมื่อเป็นบุตรบุญธรรมแล้ว บุตรบุญธรรมจะมีฐานะเช่นเดียวกับบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้รับบุตรบุญธรรมทุกประการ แต่อย่างไรก็ตาม บุตรบุญธรรมไม่สูญเสียสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวเดิม เช่น สามารถใช้นามสกุลของบิดามารดาตนได้ รวมถึงมีสิทธิได้รับมรดกของบิดามารดาได้

4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศโดยสังเขป

4.1 กฎหมายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1) **พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม** กฎหมายฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีการเพิ่มโทษให้สูงขึ้นเพื่อลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านป่าไม้ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

(1) ไม้หวงห้ามมี 2 ประเภท

ไม้หวงห้ามธรรมดา
(ประเภท ก.)

เช่น ไม้สัก ไม้ยาง ไม้พะยูน ไม้กฤษณา ผู้ทำไม้ประเภทนี้ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือได้รับสัมปทาน

ไม้หวงห้ามพิเศษ
(ประเภท ข.)

เช่น กระบะ ก่ายาน จันทน์ชะมด เป็นไม้หายากหรือไม้ที่ควรสงวน ไม่อนุญาตให้ทำไม้ประเภทนี้ เว้นแต่รัฐมนตร้อนุญาตเป็นกรณีพิเศษ

(2) ผู้ใดเก็บหาของป่าหวงห้าม (ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา) หรือทำอันตรายใด ๆ แก่ของป่าหวงห้ามในป่า ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

(3) ห้ามก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำการใด ๆ ที่เป็นการทำลายป่าหรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้กำหนดเป็นเขตประเภทเกษตรกรรม

(4) ผู้ใดนำไม้หวงห้ามหรือไม้ที่มีชื่อหรือชนิดตรงกับไม้หวงห้ามที่เคยอยู่ในสภาพเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับไม้อื่นที่มีใช้ไม้สัก และไม่น้อยกว่า 10 ปี สำหรับไม้สัก หากพ้นสภาพการเป็นสิ่งปลูกสร้างหรือเครื่องใช้แล้ว การเคลื่อนย้ายไม้ชนิดดังกล่าว ออกนอกเขตจังหวัดจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พุทธศักราช 2562 ได้มีการยกเลิกไม้หวงห้ามในที่ดินเอกชน และมีการกำหนดให้ไม้ทุกชนิดบนที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้มีการปลูกไม้เศรษฐกิจมากขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อการทำอุตสาหกรรมไม้

การปลูกไม้หวงห้ามในที่ดินเอกชน

2) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562

กฎหมายฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

โดยมีบทบัญญัติห้ามกระทำการใด ๆ ภายในอุทยานแห่งชาติ เช่น

- ห้ามยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมทั้งก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า หรือกระทำการใด ๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม

- ห้ามเก็บหา นำออกไป หรือกระทำการใด ๆ ให้เป็นอันตรายหรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด หวาย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ หรือกระทำการอื่นใด อันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ห้ามล่อหรือนำสัตว์ป่าออกไป หรือทำอันตรายแก่สัตว์ป่า
- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมีโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับตามลักษณะการกระทำความผิด

3) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

กฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติห้ามกระทำการใด ๆ ภายในป่าสงวนแห่งชาติ เช่น

- ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามบุคคลใดยึดถือ ครอบครองทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัย ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำใด ๆ ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ผู้กระทำความผิดมีโทษจำคุก ตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000-200,000 บาท
- ผู้ใดทำลาย หรือทำความเสียหายแก่หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายที่ทำขึ้นตามกฎหมาย มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- บุคคลใดอ้างว่าตนมีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่นหนังสือต่อนายอำเภอแห่งท้องที่ภายใน 120 วัน นับตั้งแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ หากไม่ยื่นคำร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ์

4) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562

กฎหมายฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสงวน อนุรักษ์ คุ้มครอง และบำรุงรักษาเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการบริหารจัดการสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ดังกล่าวให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน

โดยมีบทบัญญัติที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่สำคัญ เช่น

1. ห้ามล่าสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง
2. ห้ามมิให้ผู้ใดเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งรังของสัตว์ป่าสงวน เว้นแต่เป็นกรณีของผู้ที่มีสัตว์ป่าสงวนไว้ในครอบครองโดยถูกต้องตามกฎหมาย
3. ห้ามมิให้ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง หรือซากสัตว์ป่า เว้นแต่เป็นผู้ครอบครองโดยผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและประกอบกิจการสวนสัตว์
4. ห้ามมิให้ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสัตว์ป่าสงวน ซากสัตว์ป่าสงวน หรือผลิตภัณฑ์จากซากสัตว์ป่าสงวน เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรืออธิบดีกรมประมงเฉพาะที่เกี่ยวกับสัตว์น้ำ
5. เมื่อปรากฏว่าบริเวณพื้นที่ใดมีสภาพธรรมชาติสมควรต้องอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าอย่างปลอดภัยและรักษาไว้ซึ่งพันธุ์สัตว์ป่า ตลอดจนคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศให้คงเดิม ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตให้ชัดเจน บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

สัตว์ป่าสงวนของไทย

สัตว์ป่าสงวนเป็นสัตว์หายากหรือสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ จำเป็นต้องอนุรักษ์ไว้อย่างเข้มงวด

นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร

นกชนหิน

ควางพา

กูปรี หรือโคไพร

กระซู่

ควายป่า

แก้งหม้อ

เลียงผา

สมัน

แมวลายหินอ่อน

แรด

ละมั่ง

นกแตัวแเร็วท้องดำ

นกกระเรียน

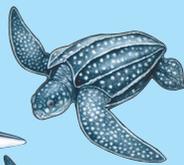
สมเสร็จ

พะยูน

เต่ามะเฟือง

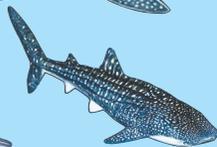
วาฬโอมูระ

วาฬบรูด้า

ปลาดลามวาฬ

บทกำหนดโทษ เช่น ผู้ใดล่าสัตว์ป่าสงวน หรือสัตว์ป่าคุ้มครอง รวมถึงการค้าสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากสัตว์ป่าคุ้มครอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

5) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

<p>บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม</p>	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรฐานคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพน้ำจากแหล่งต่าง ๆ คุณภาพอากาศ - คุ้มครองและจัดการพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าให้เป็นไปตามแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
<p>บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ</p>	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน - ห้องที่ที่ประสบปัญหามลพิษและมีแนวโน้มที่ร้ายแรงถึงขั้นเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม กำหนดให้ห้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษ
<p>บทบัญญัติที่เกี่ยวกับมลพิษทางอากาศและเสียง</p>	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ยานพาหนะที่ใช้จะต้องไม่ก่อให้เกิดมลพิษเกินกว่ามาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่กำหนด - เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสียหรือเครื่องมืออื่นใดสำหรับควบคุม กำจัดลดหรือขจัดมลพิษที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพอากาศ
<p>บทบัญญัติที่เกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ</p>	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยน้ำเสียหรือของเสียลงสู่แหล่งสาธารณะไม่เกินมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด - ผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษต้องติดตั้งหรือจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียตามที่กฎหมายกำหนด
<p>บทบัญญัติที่เกี่ยวกับมลพิษอื่นและของเสียอันตราย</p>	<p>เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวม การขนส่ง และการจัดการด้วยประการใด ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด - ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการควบคุมมลพิษมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดชนิดและประเภทของของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิต

4.2 กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร

ภาษีอากร คือ เงินได้ที่รัฐจัดเก็บจากประชาชน เพื่อนำไปใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ ในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เช่น การสร้างถนน การจัดการศึกษา การป้องกันประเทศ ประชาชนจึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด กฎหมายที่รัฐใช้ในการเรียกเก็บภาษี คือ ประมวลรัษฎากร

ภาษีอากรแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ภาษีทางตรง เป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้แบกรับภาษีนั้นทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมรดก ภาษีที่ดิน ฯลฯ โดยคำนวณจากฐานรายได้หรือฐานทรัพย์สิน

ภาษีทางอ้อม เป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีมิได้แบกรับภาษีไว้ทั้งหมด แต่สามารถผลักภาระการเสียภาษีให้กับผู้อื่นได้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสินค้าเข้า อากรแสตมป์ ซึ่งผู้บริโภคร่วมเสียภาษีด้วย โดยผนวกไว้ในราคาสินค้าหรือค่าบริการ

ในขั้นนี้จะกล่าวถึงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ต้องเสียภาษีประเภทนี้ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือหน่วยภาษีที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด เงินได้ที่ต้องเสียภาษีเรียกว่า **เงินได้พึงประเมิน** เป็นเงินได้ที่เกิดขึ้นในปีภาษีนั้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องยื่นเสียภาษีตามแบบแสดงรายการภาษีของทางราชการตามวัน เวลาที่ทางราชการกำหนด โดยสามารถยื่นเสียภาษีทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร สำนักงานสรรพากรในพื้นที่ ธนาคารพาณิชย์ หรือที่ทำการไปรษณีย์

4.3 กฎหมายแรงงาน

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน มีสาระสำคัญ ดังนี้

บทบัญญัติเกี่ยวกับแรงงานทั่วไป	บทบัญญัติเกี่ยวกับแรงงานเด็ก	บทบัญญัติเกี่ยวกับแรงงานหญิง
เช่น - ใน 1 วัน เวลาทำงานต้องไม่เกิน 8 ชั่วโมง - ช่วงเวลาทำงานต้องมีเวลาพักระหว่างการทำงานไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง - ห้ามมิให้นายจ้างให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา (OT) เว้นแต่ลูกจ้างจะยินยอม และต้องจ่ายค่าล่วงเวลาให้ลูกจ้างไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างต่อชั่วโมง	เช่น - ห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี - ห้ามลูกจ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายและขัดต่อศีลธรรมอันดี - ห้ามมิให้ลูกจ้างอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานระหว่าง 22.00-06.00 น. - ห้ามจ้างทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด	เช่น - ลูกจ้างหญิงสามารถลาคลอดบุตรได้ตามที่กฎหมายกำหนด - ห้ามนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างหญิงเพราะมีครรภ์ - ลูกจ้างหญิงมีครรภ์ที่มีใบรับรองแพทย์มีสิทธิขอเปลี่ยนแปลงชั่วโมงการทำงานได้

4.4 กฎหมายปกครอง

กฎหมายปกครอง เป็นกฎหมายว่าด้วยการดำเนินการปกครอง โดยกล่าวถึงการจัดระเบียบแห่งองค์การปกครอง เช่น จัดแบ่งออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม หรือเทศบาล ฯลฯ ความเกี่ยวพันระหว่างองค์การเหล่านี้ต่อกัน และความเกี่ยวพันระหว่างองค์การเหล่านี้ต่อราษฎร ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินมุ่งหวังให้การบริหารราชการแผ่นดินก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน ให้การปฏิบัติภารกิจของรัฐมีประสิทธิภาพ ตลอดจนกระจายอำนาจการบริหารราชการและภารกิจให้แก่ท้องถิ่น

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

กิจกรรมที่

2

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ

1. นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความของกฎหมายต่าง ๆ เขียนเติมลง _____ ได้ภาพให้ถูกต้อง
สัมพันธ์กัน

- ก. กฎหมายเกี่ยวข้องกับตนเอง
- ข. กฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว
- ค. กฎหมายเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ง. กฎหมายเกี่ยวข้องกับแรงงาน

1.1

_____

1.2

_____

1.3

_____

1.4

_____

2. นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ต้องเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเองและครอบครัว และเขียนเครื่องหมาย ✗ ลงใน หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง

- 2.1 เมื่อผู้เยาว์อายุครบ 14 ปีบริบูรณ์ สามารถทำพินัยกรรมได้และมีผลผูกพันตามกฎหมาย
- 2.2 เด็กที่มีอายุครบ 7 ปีบริบูรณ์ ต้องไปทำบัตรประจำตัวประชาชน
- 2.3 การซื้ออาหาร อุปกรณ์การเรียน ผู้เยาว์สามารถกระทำได้ตามกฎหมายและฐานะรูปของตน
- 2.4 การหมั้นจะสมบูรณ์ตามกฎหมายเมื่อผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายรับรู้และมีการจัดงานหมั้น
- 2.5 หากผู้หมั้นและผู้รับหมั้นผู้ใดคนหนึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ การทำสัญญาหมั้นจะตกเป็นโมฆะ
- 2.6 การสมรสจะสมบูรณ์และชอบด้วยกฎหมายเมื่อมีการจดทะเบียนสมรสต่อหน้าเจ้าหน้าที่
- 2.7 ของหมั้นถือเป็นสินสมรส
- 2.8 ผู้รับบุตรบุญธรรมต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี และมีอายุมากกว่าบุตรบุญธรรมอย่างน้อย 15 ปี

3. นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนด แล้วตอบคำถาม

3.1 นาย ก. และพวกเข้าไปตัดไม้สักและไม้พะยูนในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพราะเห็นว่าตลาดมีการรับซื้อในราคาที่สูง

- จากสถานการณ์เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายใด
_____
- การกระทำความผิดก่อให้เกิดผลอย่างไร
_____

3.2 ชาวบ้านมีการลักลอบเข้าไปหาเห็ดหายาก และหาของป่าชนิดอื่น ๆ ในพื้นที่ป่าที่มีการอนุรักษ์ เพราะเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และนำออกมาจำหน่ายในตลาดของชุมชน

- จากสถานการณ์เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายใด
_____
- การกระทำความผิดก่อให้เกิดผลอย่างไร
_____

3.3 ช่วงเทศกาลวันหยุดนักท่องเที่ยวต่างเดินทางไปเที่ยวชมธรรมชาติและกางเต็นท์ที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ นักท่องเที่ยวบางคนเห็นดอกไม้ที่มีความสวยงามแปลกตา จึงเด็ดจากต้นมาถ่ายรูป และมีการเก็บพันธุ์พืชบางชนิดกลับบ้านเพื่อนำไปศึกษาเรียนรู้

- จากสถานการณ์เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายใด
-
- การกระทำความผิดกล่าวก่อให้เกิดผลอย่างไร
-

4. นักเรียนยกตัวอย่างข่าวเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบันมา 1 ข่าว พร้อมเขียนสรุปเนื้อหาข่าวโดยสังเขป แล้วตอบคำถาม

เนื้อหาข่าว _____

4.1 จากข่าวเกี่ยวข้องกับปัญหาใด

4.2 สาเหตุของปัญหาเกิดจากสิ่งใด

4.3 ปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบอย่างไร

4.4 จากข่าวเกี่ยวข้องกับกฎหมายใดบ้าง

4.5 แนวทางการแก้ปัญหาควรทำอย่างไร

---

5. นักเรียนยกตัวอย่างสัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครอง
ในประเทศไทยมา 1 ชนิดที่ตนสนใจ แล้วตอบคำถาม

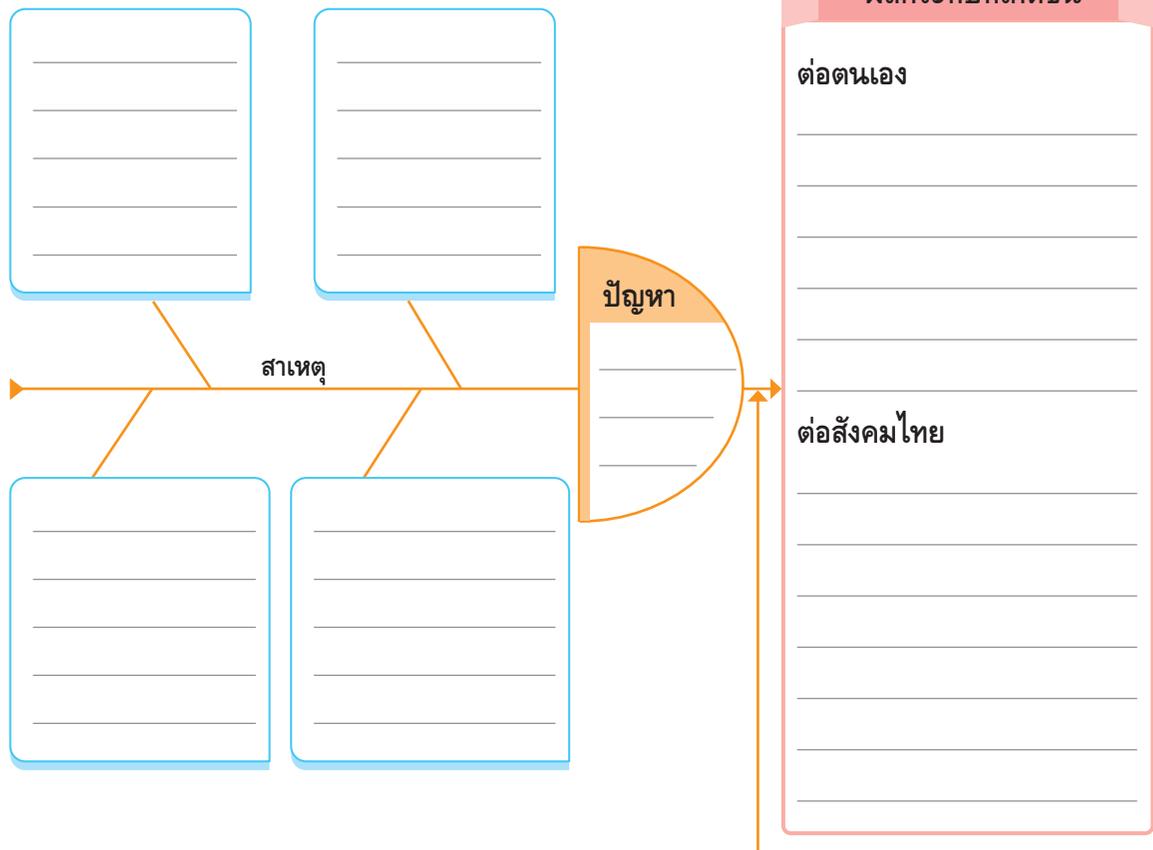

สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง

- สัตว์ป่าที่ศึกษาคือ _____ เป็นสัตว์ป่า _____
- สัตว์ชนิดดังกล่าวมีลักษณะเป็นอย่างไร
_____
_____
- สัตว์ชนิดดังกล่าวมีที่อยู่อาศัยและมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร
ที่อยู่อาศัย _____
_____
- พฤติกรรม _____
_____
- สัตว์ป่าดังกล่าวได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายอย่างไร
_____
_____
- นักเรียนจะมีแนวทางในการอนุรักษ์สัตว์ป่าดังกล่าวอย่างไรบ้าง
_____
_____
_____

6. นักเรียนศึกษาและยกตัวอย่างปัญหาการละเมิดกฎหมายแรงงาน
ในประเทศไทยมา 1 ปัญหา แล้ววิเคราะห์ข้อมูลลงในแผนภาพ
ความคิด

แนวทางแก้ปัญหา

สำหรับตนเอง

สำหรับสังคมไทย

---

7. นักเรียนยกตัวอย่างการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ
ที่เคยปฏิบัติมา 1 ตัวอย่าง นำเสนอแนวทางการปฏิบัติตาม
ตามกฎหมาย แล้ววิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง
และประเทศชาติลงในแบบบันทึก

ส 2.1 ม.2/1

แบบบันทึกการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ

- กฎหมายที่นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวข้องกับ
    - ตนเอง
    - ครอบครัว
    - ชุมชนและประเทศ
  - กฎหมายดังกล่าวคือ _____
  - นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร
- _____
- _____
- _____
- การปฏิบัติตามดังกล่าวก่อให้เกิดผลต่อตนเองและประเทศอย่างไร

ผลที่เกิดขึ้นต่อตนเอง

_____

_____

_____

_____

_____

ผลที่เกิดขึ้นต่อประเทศ

_____

_____

_____

_____

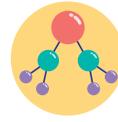
_____

โครงการสู่นวัตกรรม

นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนหรือท้องถิ่น
ของตนเองมา 1 ปัญหา วิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม ประชาชนและชุมชน
หรือท้องถิ่น จากนั้นนำเสนอแนวทางหรือวิธีการในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยี
หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมเกิดความยั่งยืน

8. นักเรียนสรุปประโยชน์และประเมินคุณค่าที่ตนได้รับจากการเรียนรู้เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศลงในแผนภาพความคิด แล้วตอบคำถาม

นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้จากการเรียนกฎหมายต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างไร

แบบพัฒนาทักษะในการทำข้อสอบปรนัยเพื่อประเมินผลตัวชี้วัด

นักเรียนใช้ดินสอระบายลงใน หน้าคำตอบที่ถูกต้องให้เต็มวง

ได้ _____ คะแนน
คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตัวชี้วัดระหว่างทาง อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย (ส 2.2 ม.2/1)

1. การลงมติพิจารณากฎหมายว่าจะรับหลักการหรือไม่รับหลักการอยู่ในขั้นตอนวาระใด
  - ① วาระที่ 1
  - ② วาระที่ 2
  - ③ วาระที่ 3
  - ④ วาระที่ 4
2. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10,000 คน มีสิทธิเสนอร่างกฎหมายใดได้ตามข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
  - ① ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
  - ② ร่างกฎหมายถอดถอนนักการเมือง
  - ③ ร่าง พ.ร.บ. เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ
  - ④ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
3. หากร่างกฎหมายในวาระที่ 3 ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรมีการลงมติไม่เห็นชอบร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวจะเป็นไปตามข้อใด
  - ① ถูกนำไปพิจารณาใหม่ในชั้นกรรมาธิการ
  - ② ร่างกฎหมายเป็นอันตกไป ไม่ถูกนำไปพิจารณา
  - ③ ผู้ยื่นสามารถร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาใหม่ได้
  - ④ ร่างกฎหมายจะถูกส่งต่อไปที่สมาชิกรัฐสภาทันทีเพื่อรอพิจารณา

ตัวชี้วัดปลายทาง อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศ (ส 2.1 ม.2/1)

4. การทำนิติกรรมของผู้เยาว์ในข้อใด **ไม่**สามารถกระทำได้เองโดยปราศจากการยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม
  - ① การรับพินัยกรรม
  - ② การจดทะเบียนรับรองบุตร
  - ③ การซื้อปัจจัย 4 เพื่อการดำรงชีวิต
  - ④ การทำพินัยกรรมเมื่ออายุครบ 14 ปีบริบูรณ์

5. ข้อใดไม่ใช่สินส่วนตัว
  - ① ของหมั้น
  - ② ของขวัญวันแต่งงาน
  - ③ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย
  - ④ ทรัพย์สินที่ได้รับก่อนสมรส
6. การสมรสจะสมบูรณ์ตามกฎหมายเมื่อใด
  - ① ตามคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัว
  - ② จดทะเบียนสมรสต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ
  - ③ เมื่อมีการจัดงานแต่งงานและผู้ใหญ่รับรู้
  - ④ ผู้หมั้นมอบของหมั้นให้ผู้รับหมั้นเป็นที่เรียบร้อย
7. การไม่ล่าสัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์ตามกฎหมายแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับกฎหมายใด
  - ① พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484
  - ② พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507
  - ③ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
  - ④ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
8. สัตว์ป่าในข้อใดไม่จัดอยู่ในสัตว์ป่าสงวน
  - ① หมีกระรอก
  - ② โคไพร
  - ③ เก้งหม้อ
  - ④ พะยูง
9. ภาษีในข้อใดจะถูกเรียกเก็บเมื่อนักเรียนซื้อสินค้าและบริการ
  - ① ภาษีทางตรง
  - ② ภาษีมูลค่าเพิ่ม
  - ③ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย
  - ④ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
10. การกระทำในข้อใดเป็นการละเมิดกฎหมายแรงงาน
  - ① ให้ลูกจ้างทำงานไม่เกิน 8 ชั่วโมง/วัน
  - ② จัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ 1 วัน
  - ③ หญิงมีครรภ์สามารถคลอดบุตรได้ไม่เกิน 98 วัน
  - ④ จ่ายค่าล่วงเวลาให้ลูกจ้าง 1 เท่าชั่วโมงในวันธรรมดา

กระบวนการคิดขั้นสูง เชิงระบบ GPAS 5 Steps

สอดคล้องกับการเลื่อนวิทยฐานะ (๖ PA)

ข้อตกลง ในการพัฒนางาน

ออกแบบการจัดการเรียนรู้
การส่งเสริมการเรียนรู้
และการพัฒนาตนเองด้วย
GPAS 5 Steps

ผลงาน ทางวิชาการ

มีนวัตกรรม
การจัดการเรียนรู้
การส่งเสริมการเรียนรู้
และการพัฒนาตนเอง
ที่มีคุณภาพ
และคุณประโยชน์ต่อวิชาชีพครู

กรรมการประเมิน ตามวิทยฐานะ

ผลการประเมินของคณะกรรมการ
ด้านการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้
และการพัฒนาตนเองตามวิทยฐานะ

ประเมินผลการพัฒนางาน ตามข้อตกลง

เสนอผลของการจัดการเรียนรู้
การส่งเสริมการเรียนรู้
และการพัฒนาตนเอง
จากการพัฒนาด้วย
GPAS 5 Steps

สรุปผลการประเมิน การพัฒนางาน

สรุปผลการประเมิน
การจัดการเรียนรู้
การส่งเสริมการเรียนรู้
และการพัฒนาตนเอง
ที่เกิดจากการคิด
ขั้นสูงเชิงระบบ
GPAS 5 Steps

สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)

บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด

1256/9 ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2243-8000 (อัตโนมัติ 15 สาย), 0-2241-8999

แฟกซ์ : ทุกหมายเลข, แฟกซ์อัตโนมัติ : 0-2241-4131, 0-2243-7666

สงวนลิขสิทธิ์ หนังสือเล่มนี้ได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมาย

website :

www.iadth.com

8 859764 306482

ราคา 64 บาท